

กรอบการพัฒนากาเกษตรเชิงพื้นที่ อำเภอเมืองสระบุรี ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี
จังหวัดสระบุรี

คำนำ

การจัดทำกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับเกษตรกรในการมุ่งสร้างรายได้ให้มีความมั่นคงและความยั่งยืนของอาชีพ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จึงได้รวบรวมข้อมูลการเกษตรระดับตำบล โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะ ประชาคมหมู่บ้าน ตำบล เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร อันเป็นแนวทางในการจัดทำแผน/โครงการ เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีผลถึงการใช้งบประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างประหยัดและถูกต้องตรงตามความต้องการที่สามารถนำไปแก้ไขปัญหาของชุมชนได้

ผู้จัดทำกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานทุกองค์กร ที่ได้ให้การสนับสนุนข้อมูล และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแนวทางพัฒนาตำบลฉบับนี้ จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกร องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเกษตร

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๑
สารบัญ	๒
สารบัญตาราง	๔
สารบัญภาพ	๖
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๗
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๗
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๗
๑.๒ อาณาเขต	๗
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๘
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๙
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๙
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๑๐
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๑๐
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	๑๒
๓.๑ ฤดูกาล	๑๒
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๓
๔. เส้นทางคมนาคม	๑๔
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๔
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๑๔
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๕
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๕
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๕
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๖
<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>	๑๗
๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๗
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๙
<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>	๑๙
๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๑๙
๑.๑ เกษตรกร	๑๙
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๒๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๒๘
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๘
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๒๘
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๘
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๑
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๓๒
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๓๒
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๓
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๓
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๓๔
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๖
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๓๖
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๘
บรรณานุกรม	๓๙

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๘
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๘
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๙
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๓
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๔
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๑๕
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๕
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๑๖
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๑๖
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๖
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๘
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๘
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๘
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๙
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๙
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๒๐
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๒๐
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๐
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๑
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๒
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๒
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๔
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๒๕
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๒๕
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๒๖
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๒๖
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๗

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๒๗
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๘
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว	๒๙
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๐
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๓๒
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๓๓
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๓
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อำเภอเมืองสระบุรี	๓๔
๓๖	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๓๖
๓๗	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๘

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๗
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๙
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๑๐
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๑๒
๕	แผนที่เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอเมืองสระบุรี	๑๔
๖	แผนที่เส้นทางคมนาคม อำเภอเมืองสระบุรี	๑๕
๗	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๑๗
๘	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๘
๙	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๒๙
๑๐	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๐
๑๑	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๓๒
๑๒	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๓๓

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้วยกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอเมืองสระบุรีตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัดสระบุรี อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร ประมาณเส้นรุ้งที่ ๑๔ เหนือและเส้นแวงที่ ๑๐๑ ตะวันออกอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางหลวงหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) ระยะทาง ๑๐๙ กิโลเมตร และตามทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะทาง ๑๑๓ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๓๐๑.๖ ตารางกิโลเมตร

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอเมืองสระบุรี มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเฉลิมพระเกียรติ
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอแก่งคอย
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอวิหารแดงและอำเภอหนองแค
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอหนองแซงและอำเภอเสาไห้และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ
(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็น ๑ เขตเทศบาลเมืองและ ๑๐ ตำบล ๗๗ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลเมือง จำนวน ๑ แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน ๓ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๗ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

ตำบล หมู่ที่	ดาวเรือง	หนองโน	นาโงะ	กุดนกเปล้า	หนองปลาไหล	หนองยาว	ตะกุด	โคกสว่าง	ปาก ข้าวสาร	ตลิ่งชัน	ปากเพรียว
๑	แพะโคก	ป็อกแป็ก	หงษา	โง้ง	พระพุทธราย	โคกสะอาด	ตะกุด	โคกสว่าง	ปาก ข้าวสาร	ท่าเยี่ยม	๒๙ ชุมชน
๒	ดาวเรือง	นาร่อง	เจดีย์งาม	โนนสารภม	ไผ่ล้อม	หนองยาวใต้	ตะกุด	หนองปรือ	เขาโป่ง	หนองบัว	
๓	ห้วยน้อย	หนองโนเหนือ	บึง	กุดนกเปล้า	โคกหนามแท่ง	หนองเขื่อนช้าง	ท่าจั่ว	หนองตา ไทย	ใหม่สามัคคี	กอกนาฝาย	
๔	ป่าสัก	ใหม่		ปากกล้วย	ใหม่พัฒนา	ท่าดอกแก้ว	ม่วง	หนองหลอด	ห้วยจะเข้	หนองกรุง	
๕	ดาวเรืองใต้	โคกกระต่าย		ทุ่งสำราญ	หนองปลาไหล	มะขามหย่อง	กล้วย	ห้วยมน		ห้วยลี	
๖	โคกนาค	หนองโนใต้		โคกเพ็ก	หนองปลาไหล	ภู	กล้วย	สันมะพลับ		ตลิ่งชัน	
๗	ห้วยแร้ง	บ้านแถว		โนนคัลลอ	ป่าไม้	ป่าไผ่		หนองปรือ		หนองบัว	
๘		หนองชำแรด		วังยาง	เขาไม้เคียน	หนองจักร		ถนนเหล็ก		เจ้าเอก	
๙		ห้วยเหนือ			ช่องแค	หนองยาวสูง		ป็อกแป็ก			
๑๐		หนองม่วง				พุ		หนองตาไทย			
๑๑		ใหม่ดอนคา						เขาดิน			

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน บ้าน (ครัวเรือน)
ปากเพรียว	๑๒,๕๘๑.๒๕	-	๑	๒๙	๒๙,๕๐๘
หนองปลาไหล	๒๔,๘๒๐	๑	-	๙	๔,๖๔๔
หนองยาว	๒๐,๗๑๕	๑	-	๑๐	๓,๔๖๐
หนองโน	๙,๑๕๒	๑	๑	๑๑	๑,๕๑๗
โคกสว่าง	๗,๒๖๗	๑		๑๑	๒,๙๘๑
ดาวเรือง	๕๓๐๓	๑		๗	๒,๔๑๘
นาโงะ	๘๕๐			๓	๑,๐๖๘
ตะกุด	๕,๒๐๐	-		๖	๒,๔๗๓
ปากข้าวสาร	๑๐,๖๕๖.๒๕	๑	-	๔	๓,๕๖๘
ตลิ่งชัน	๑๖,๕๓๒.๕๐	๑	-	๘	๒,๖๐๕
กุดนกเปล้า	๑๙,๕๓๑.๘๗	-	๑	๘	๒,๙๕๐
รวม	๑๓๒,๖๔๘.๘๗	๗	๔	๗๗	๘๓,๖๑๓

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอเมืองสระบุรี มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบส่วนใหญ่ บางช่วงเป็นภูเขาขนาดเล็ก ยอดที่สูงที่สุดคือ เขาคกรก มีความสูงประมาณ ๓๒๙ เมตร จากระดับน้ำทะเล สามารถมองเห็นตัวเมืองสระบุรี และอำเภอใกล้เคียงได้อย่างชัดเจน ป่าแห่งนี้เป็นต้นกำเนิดของน้ำตกหลายแห่ง เป็นต้นน้ำลำธารที่ไหลไปหล่อเลี้ยงไร่นาของราษฎรที่อยู่ใกล้เคียงสภาพของดินเป็นดินเหนียวและดินร่วนปนทราย หินชั้นล่างเป็นพวกหินดินดาน (ภาพที่ ๒)

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเมืองสระบุรี

(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙)

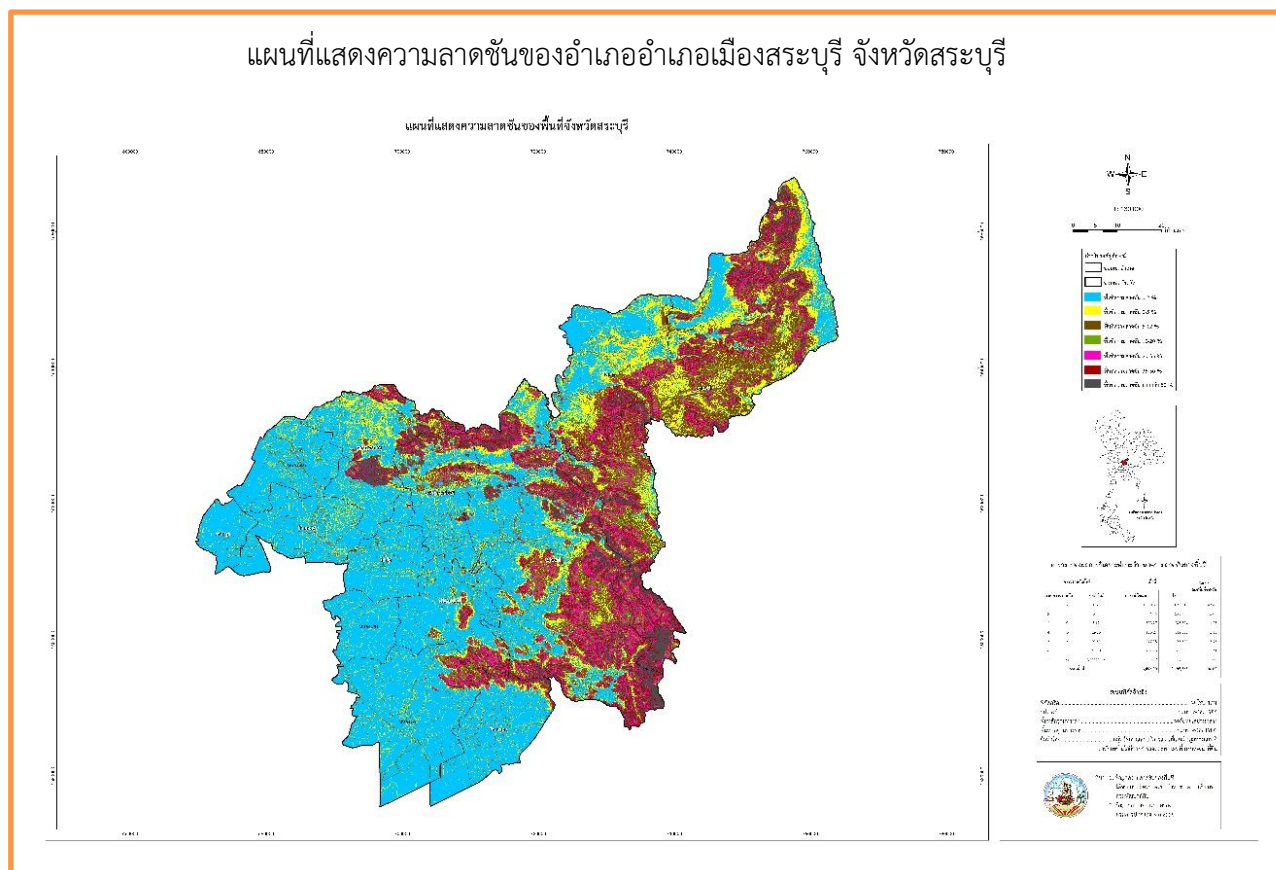
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเมืองสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
หนองปลาไหล	๒๔,๘๒๐	๑๒,๘๒๗.๓๐	๕๑.๖๘
ปากข้าวสาร	๑๐,๖๕๖.๒๕	๓,๕๐๑.๓๕	๓๒.๘๖
กุดนกกเปล้า	๑๙,๕๓๑.๘๗	๘๓๖.๐๔	๔.๒๘
หนองยาว	๒๐,๗๑๕	๗๐๗.๔๒	๓.๔๒
ปากเพรียว	๑๒,๕๘๑.๒๕	๑๑๒.๘๓	๐.๙๐
รวม	๘๘,๓๐๔.๓๗	๑๗,๙๘๔.๙๔	๒๐.๓๗

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

อำเภอเมืองสระบุรี สภาพพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบเรียบมีความลาดชันน้อย

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอเมืองสระบุรี

(ที่มา: <http://www.lds-service.org/services/fileproject/>, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอเมืองสระบุรี มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๓ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๔

ชุดดิน : ชุดดินสระบุรี

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกลงมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแข็งแฉะและแตกกระแหว่ง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโนสอัฟริกกันหรือโนสอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ปลูกพืชผักหรือไม่ ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คันน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคย

ท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๑๖

ชุดดิน : ชุดดินหินกอง

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินทรายแบ่งลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : หน้าที่ดินแน่นทึบ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ในพื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก หว่านวัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน ไถกลบตอซัง ปลอยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๖-๘ ตัน/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน การปักดำข้าวควรเพิ่มจำนวนต้นตอกอให้มากขึ้น พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ปลูกพืชไร่ พืชผัก หรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. พร้อมปรับปรุงหลุมปลูกด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน ควรมีการใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ชุดดิน : ชุดดินลำสนธิ

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินทรายแบ่งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

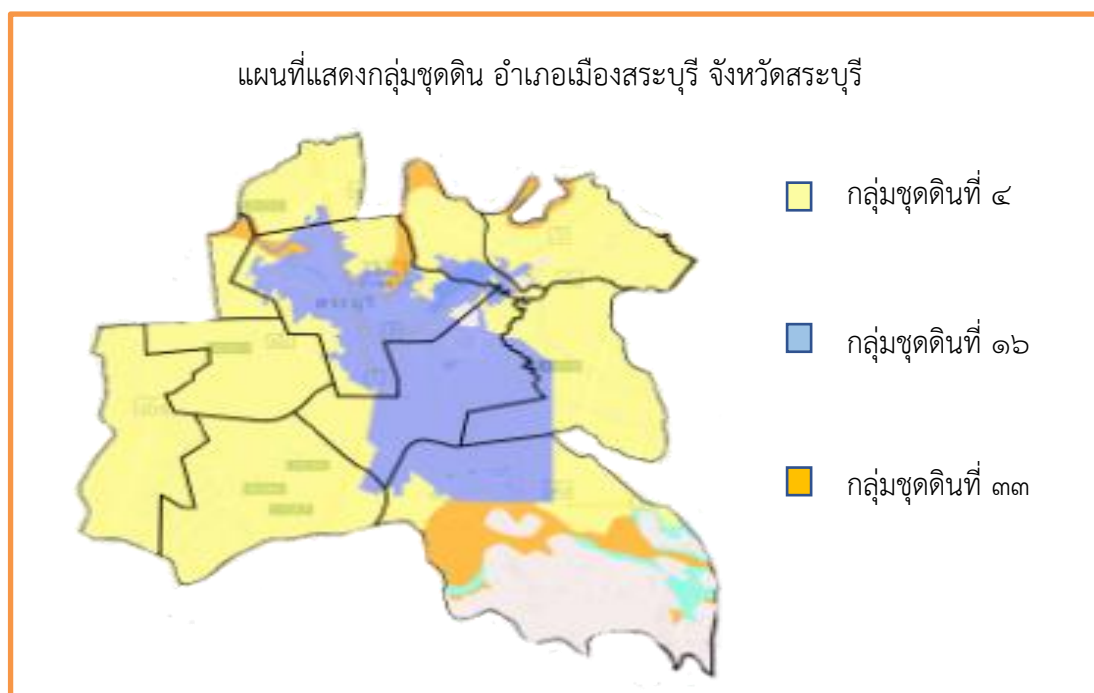
ปัญหา : ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งชว่นาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสมและที่ความแตกต่างกันในแต่ละปี เพื่อทำลายชั้นดานและป้องกันการเกิดชั้นดาน จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปลอยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วง

เจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลงพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในพื้นที่ปลูก

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

สามารถจำแนกฤดูกาลของจังหวัดสระบุรีได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน ฤดูร้อนของอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จะเริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ และสิ้นสุดประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (หรือเปลี่ยนจากฤดูหนาวเข้าสู่ฤดูฝน) ซึ่งแสงจากดวงอาทิตย์จะตั้งฉากกับประเทศไทยในเวลาเที่ยงวัน ทำให้ได้รับความร้อนจากดวงอาทิตย์อย่างเต็มที่ ส่งผลให้อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป ซึ่งอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยทั้งปี ประมาณ ๓๔ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยของแต่ละปีประมาณ ๓๘.๕ องศาเซลเซียส ในฤดูนี้แม้ว่าอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จะมีอากาศร้อนและแห้งแล้ง แต่บางครั้งอาจมีมวลอากาศเย็นจากประเทศจีนแผ่ลงมาถึงประเทศไทยตอนบน ทำให้เกิดการปะทะกันระหว่างมวลอากาศเย็นที่แผ่ลงมา กับมวลอากาศร้อนที่ปกคลุมอยู่เหนือประเทศไทย ซึ่งจะทำให้จังหวัดสระบุรีเกิดพายุฝนฟ้าคะนอง และลมกระโชกแรง อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนได้ ซึ่งเรียกว่า “พายุฤดูร้อน”

ฤดูฝน จะพัฒนาความชื้นจากทะเลอันดามันเข้าปกคลุมประเทศไทย ขณะที่ร่องความกดอากาศต่ำ (แนวร่องที่ก่อให้เกิดฝน) จะพัดผ่านประเทศไทยเป็นแนวนอน ทำให้ประเทศไทยมีฝนตกชุกโดยทั่วไป ร่องความกดอากาศต่ำนี้จะพัดผ่านภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเดือนพฤษภาคม และมิถุนายน ส่วนประมาณปลายเดือนมิถุนายน ร่องความกดอากาศต่ำจะเลื่อนขึ้นไปพัดผ่านประเทศจีนตอนใต้ ทำให้ปริมาณฝนในภาคกลาง และอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ลดลงระยะหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “ภาวะฝนทิ้งช่วง” และจะนานประมาณ ๑-๒ สัปดาห์ จากนั้นประมาณเดือนสิงหาคม ถึงพฤศจิกายน ร่องความกดอากาศต่ำจะเลื่อนกลับ

ลงมาพาดผ่านประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง โดยจะพาดผ่านจากภาคเหนือ และเลื่อนลงสู่ภาคใต้ตามลำดับ ซึ่งจะพาดผ่านภาคกลาง และอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในเดือนกันยายน ทำให้เดือนกันยายนเป็นเดือนที่จังหวัดสระบุรีจะมีฝนตกมากที่สุดในรอบปี นอกจากนี้ เดือนกันยายนก็เป็นเดือนที่มีโอกาสสูงที่สุดที่พายุหมุนเขตร้อนจะเคลื่อนผ่านอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ซึ่งจะส่งผลให้มีฝนตกถึงประมาณ ๒๙๐ มิลลิเมตร ฝนเฉลี่ยทั้งปีของจังหวัดสระบุรี ประมาณ ๑,๑๖๐ มิลลิเมตร จำนวนวันที่มีฝนตกตลอดทั้งปี ๑๑๐ วัน

ฤดูหนาว ฤดูหนาวของอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จะเริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคม และสิ้นสุดประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะเริ่มพัดปกคลุมประเทศไทยประมาณกลางเดือนตุลาคม โดยจะนำเอาความหนาวเย็น แห้งแล้งจากประเทศจีน พร้อมกับลมแรงเข้าปกคลุมภาคกลาง และอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ซึ่งช่วงที่อากาศหนาวเย็นที่สุดของจังหวัดสระบุรี จะเกิดขึ้นประมาณปลายเดือนธันวาคม ถึงต้นเดือนมกราคม ซึ่งเป็นช่วงที่ความกดอากาศสูงจากประเทศจีนมีกำลังแรงมากได้แผ่ลงมาถึงประเทศไทย อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยทั้งปี ของจังหวัดสระบุรี ประมาณ ๒๓ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำที่สุดของแต่ละปีเฉลี่ยประมาณ ๑๔ องศาเซลเซียสซึ่งอยู่ในเกณฑ์อากาศหนาว สำหรับช่วงเวลาอื่น ๆ ในฤดูหนาวของอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี อุณหภูมิจะอยู่ในเกณฑ์อากาศเย็น หรือค่อนข้างหนาวเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นบริเวณเทือกเขาจะมีอากาศหนาวนานกว่าพื้นที่อื่น (ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาของจังหวัดลพบุรี) โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน		←	→									
ฤดูฝน					←	→						
ฤดูหนาว	←	→								←	→	

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

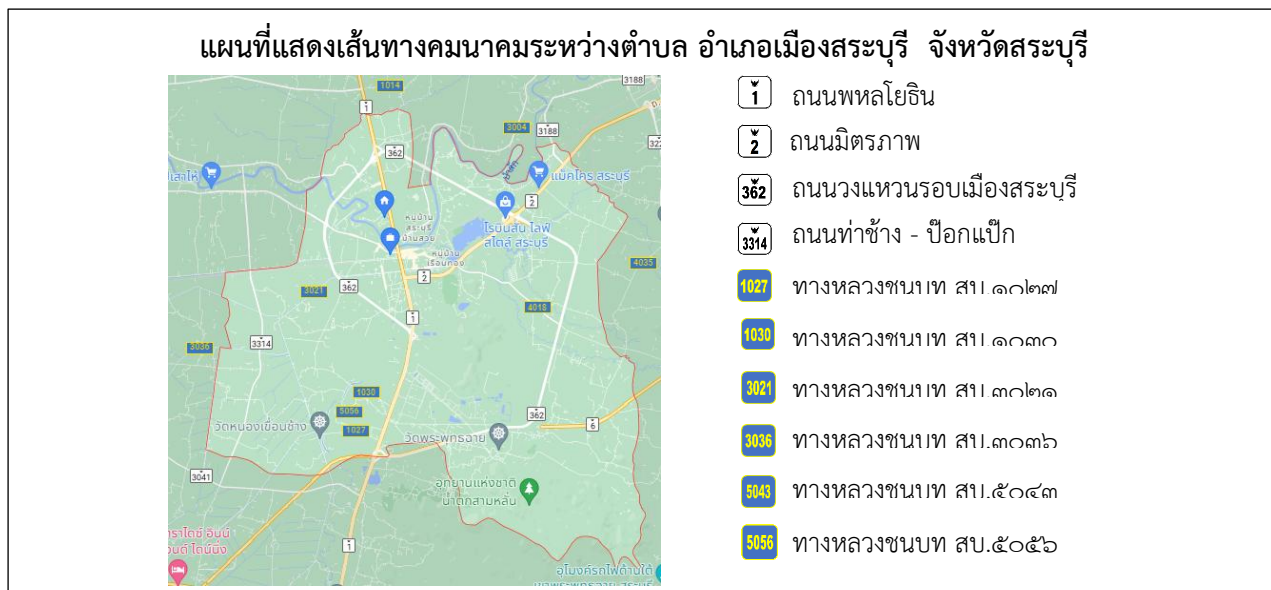
ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๓	๑๐๖๕.๐๐	๘๘.๗๕	๖๙	ต.ค	๓๓.๗	๒๒.๕	๒๗.๔
๒๕๖๔	๑๘๕๖.๓๐	๑๕๔.๖๙	๘๑	ก.ย	๓๓.๔	๒๒.๒	๒๗.๑
๒๕๖๕	๑๒๓๓.๕๐	๑๐๒.๗๙	๙๗	ก.ย	๓๗.๕	๒๑.๒	๒๘.๔
๒๕๖๖	๑๑๙๗.๖๐	๙๙.๘๐	๙๘	ก.ย	๓๘.๑	๒๑.๕	๒๘.๑
๒๕๖๗	๑๐๗๗.๓๐	๘๙.๗๘	๙๙	ก.ย	๓๘.๒	๒๕	๒๙.๙๘

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาลพบุรี กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ.๒๕๖๙

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอเมืองสระบุรี มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางทางรถยนต์เป็นเส้นทางในเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร

ภาพที่ 5 เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอเมืองสระบุรี

(ที่มา: www.google.com/maps/place/อำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๘)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ทางรถไฟ จากสถานีรถไฟหัวลำโพง มีบริการเดินรถไฟไปจังหวัดสระบุรีทุกวัน วันละหลายขบวน ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๒ ชั่วโมง และบางขบวนยังสามารถแวะลงได้ที่สถานีรถไฟชุมทางแก่งคอย และสถานีรถไฟมวกเหล็กได้ด้วย

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ

สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน ๑ สถานี มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่ สระบุรี - วังม่วง, สระบุรี - มวกเหล็ก, กทม. - สระบุรี, สระบุรี - ลพบุรี, สระบุรี - อโยธยา ฯลฯ

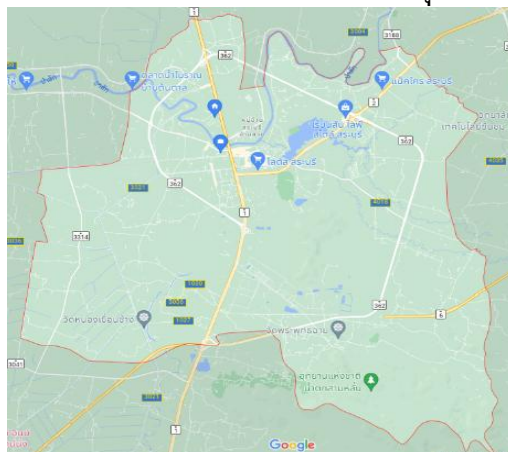
ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) เส้นทางระหว่าง ตำบลหนองยาว ถึง ตำบลดาวเรือง ระยะทาง ๑๓.๖๓ กิโลเมตร

- ทางหลวงหมายเลข ๒ (ถนนมิตรภาพ) เส้นทางระหว่าง ตำบลปากเพรียว ถึง ตำบลตลิ่งชัน ระยะทาง ๘.๒๓ กิโลเมตร

- ทางหลวงหมายเลข ๓๖๒ (ถนนวงแหวนรอบเมืองสระบุรี) เส้นทางระหว่าง ตำบลปากเพรียว ถึง ตำบลหนองปลาไหล ระยะทาง ๒๘.๕๓ กิโลเมตร

แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ 6 แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

(ที่มา: www.google.com/maps/place/อำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๘)**๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน**

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง) อำเภอเมืองสระบุรี มีแหล่งน้ำธรรมชาติ ดังนี้ แม่น้ำป่าสัก คลองเพรียว คลองหนองยาว บึงตะกุด เนื้อที่ประมาณ ๔,๔๐๐.๑๒ ไร่

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูละบายน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑	อ่างเก็บน้ำคลองเพรียว	ปากเพรียว	๗,๗๘๐	๗.๒๐๐	๑๓๕,๓๐๐

ที่มา : แผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี (พ.ศ.๒๕๖๖-พ.ศ.๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๗๐/, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
๑	ปากเพรียว	-	-	-	๑	๑	๒	-	๗๐,๖๘๗
๒	ปากข้าวสาร	๑	-	๑	-	-	-	๐.๑๕๐	-
๓	หนองปลาไหล	๑	-	-	-	-	-	๐.๐๘๐	-
๔	ดาวเรือง	-	-	๑	-	-	-	-	-
๕	กุดนกเปล้า	-	-	๒	-	-	-	-	-
๖	ตลิ่งชัน	-	-	-	-	๒	-	-	-

ที่มา : แผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี (พ.ศ.๒๕๖๖-พ.ศ.๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๗๐/, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจั่ว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	หนองโน	๔	๔	๐	๐	๔	๔
๒	ปากเพรียว	๒	๒	๐	๐	๒	๒
๓	โคกสว่าง	๒	๒	๐	๐	๒	๒
๔	กุดนกเปล้า	๒	๒	๑	๑	๓	๓
๕	หนองยาว	๑	๑	๐	๐	๑	๑
๖	หนองปลาไหล	๐	๐	๑	๑	๑	๑

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	หนองปลาไหล	๒๒	-	๒๒
๒	ปากข้าวสาร	๑๗	-	๑๗
๓	ดาวเรือง	๑๒	-	๑๒
๔	กุดนกเปล้า	๘	-	๘
๕	หนองโน	๗	-	๗
๖	หนองยาว	๔	-	๔
๗	ตลิ่งชัน	๔	-	๔
๘	ปากเพรียว	๔	-	๔
๙	โคกสว่าง	๓	-	๓
๑๐	ตะกุด	๒	-	๒

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

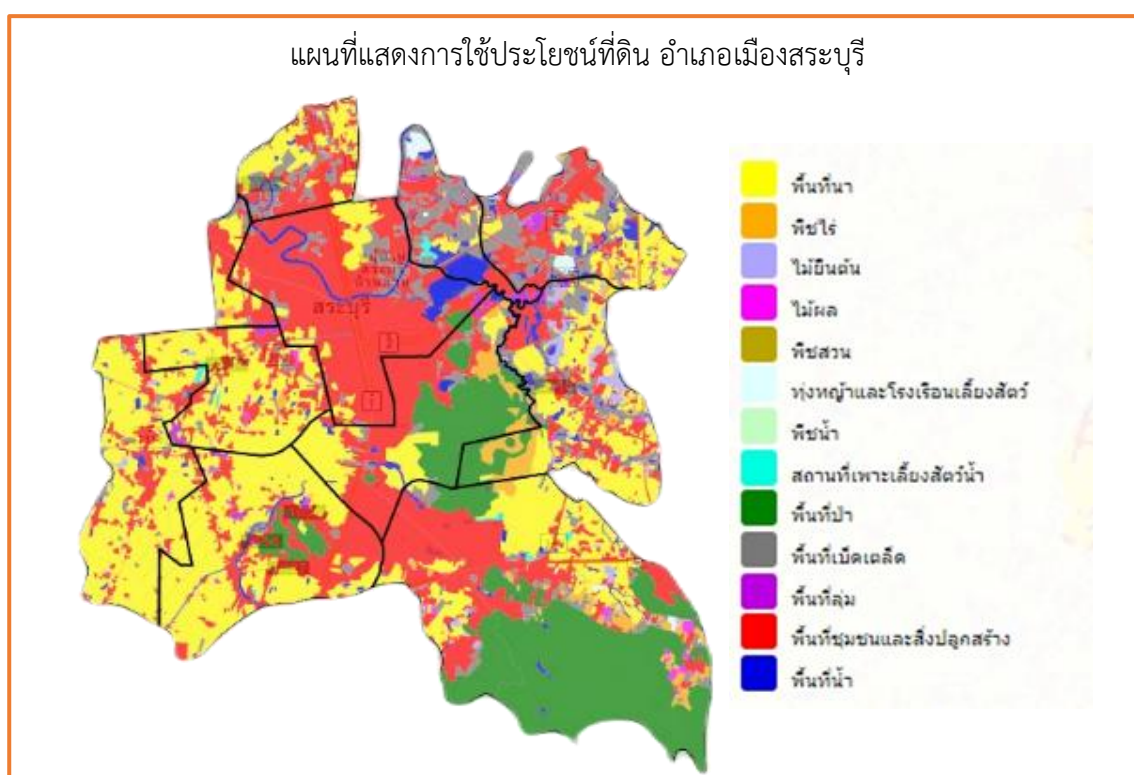
ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๑๗,๙๘๔.๙๔	๑๕.๙๓
พืชไร่	๒,๗๔๔.๓๘	๒.๔๓
ไม้ยืนต้น	๑,๐๕๒.๒๔	๐.๙๓
ไม้ผล	๗๓๘.๘๔	๐.๖๕
พืชสวน	๒๔.๗๙	๐.๐๒

ตารางที่ ๑๐ (ต่อ)

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่นา	๓๗,๓๒๕.๙๙	๓๓.๐๖
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๙๕.๓๕	๐.๒๖
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๔๒๐.๗๙	๐.๓๗
พื้นที่ลุ่ม	๗๕๗.๖๖	๐.๖๙
พื้นที่น้ำ	๔,๓๓๙.๖๐	๓.๘๔
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๓๗,๕๕๙.๐๔	๓๓.๒๗
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๙,๖๕๒.๑๑	๘.๕๕

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอเมืองสระบุรี

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอเมืองสระบุรี ประชากรมีอาชีพหลักคือ อาชีพค้าขาย รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรม มีพื้นที่การเกษตร ๒๕,๑๕๐ ไร่ (ร้อยละ ๑๘.๙๗ ของพื้นที่อำเภอ) โดยพื้นที่ตำบลปากเพรียว ดาวเรือง นาโง่ง โคกสว่าง หนองยาว และหนองโน อยู่ในเขตชลประทานทั้งหมด (ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
ปากเปรี้ยว	๑๒,๕๘๑.๒๕	๔๐.๖๑	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๑.๓๐	๒๑.๙๓	๑๕๔.๘๗	๒๒๘.๗๑
ดาวเรือง	๕,๓๐๓.๐๐	๘๕๒.๗๕	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๓๒.๒๓	๑๔.๗๘	๑๓๙.๒๓	๑,๐๓๘.๙๙
นาโง	๘๕๐.๐๐	๒๐๕.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๗.๕๐	๗.๒๕	๒๑.๐๕	๒๕๐.๘
โคกสว่าง	๗,๒๖๗.๐๐	๒,๔๖๔.๓๙	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๒๖.๕๐	๕.๘๖	๒๔๕.๗๐	๒,๗๔๒.๔๕
หนองโน	๙,๑๕๒.๐๐	๔,๖๗๖.๐๔	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๔.๒๕	๑๗.๕	๒๔๓.๙๗	๔,๙๔๑.๗๖
หนองยาว	๒๐,๗๑๕.๐๐	๕,๓๔๕.๓๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๙.๗๕	๑๕.๕๑	๑๐๖.๗๐	๕,๔๘๗.๒๖
ปากข้าวสาร	๑๐,๖๕๖.๒๕	๔๐๔.๗๕	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๖.๒๘	๙.๒๕	๑๔.๗๘	๔๓๕.๐๖
หนองปลาไหล	๒๔,๘๒๐.๐๐	๒,๔๒๖.๕๔	๐.๐๐	๒๐๔.๕๐	๐.๐๐	๗๓.๖๓	๔๒.๗๕	๓๓๖.๑๙	๓,๐๘๘.๖๑
กุดนกเปล้า	๑๙,๕๓๑.๘๗	๓,๐๖๒.๓๕	๐.๐๐	๓๐	๐.๐๐	๒๒.๙๗	๑๘.๘๖	๑๒๔.๕๐	๓,๒๒๘.๖๘
ตลิ่งชัน	๑๖,๕๗๒.๕๐	๑,๓๖๕.๙๔	๐.๐๐	๓๒.๒๕	๐.๐๐	๘๐.๕๐	๘.๓๕	๑๗๐.๘๐	๑,๖๕๗.๘๔
ตะกุด	๕,๒๐๐.๐๐	๕.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐.๐๐	๕.๕	๙.๘๖	๓๕.๓๖
พื้นที่รวม	๑๓๒,๖๔๘.๘๗	๒๐,๘๔๘.๖๖	๐.๐๐	๒๖๖.๗๕	๐.๐๐	๓๐๔.๙๐	๑๒๖.๗๗	๑,๕๖๗.๖๕	๒๓,๑๕๕.๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี,พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์

ตำบล	โค		กระบือ		สุกร		ไก่		เป็ด		แพะ		แกะ	
	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)
ปากเปรี้ยว	26	6	4	1	0	0	817	13	170	2	67	4	0	0
ดาวเรือง	35	5	7	1	0	0	690	18	0	0	53	3	0	0
นาโง	31	5	0	0	0	0	1,115	12	80	2	11	1	0	0
โคกสว่าง	14	3	10	1	0	0	794	28	1,205	2	0	0	0	0
หนองโน	83	27	22	3	0	0	1,509	44	323	6	180	2	127	1
หนองยาว	129	11	21	3	0	0	681	20	1,109	4	48	3	0	0
ปากข้าวสาร	64	4	68	1	0	0	725	21	177	8	276	7	15	1
หนองปลาไหล	250	17	886	54	0	0	5,241	139	3,339	22	201	9	6	1
กุดนกเปล้า	171	15	946	50	0	0	3,068	77	250	9	53	4	0	0
ตลิ่งชัน	27	3	0	0	34,000	1	705	17	46	3	117	2	76	1
ตะกุด	127	4	3	1	0	0	280	8	240	2	0	0	0	0

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองสระบุรี,พ.ศ. ๒๕๖๙

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์ ๑ แห่ง คือ โรงงานลิพัฒนาอาหารสัตว์ ตำบลดาวเรือง
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ ๑ จำนวน คือ สระบุรีฟาร์ม ตำบลตลิ่งชัน

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ชนิด	ตำบล								
	กุดนกเปล้า	โคกสว่าง	ดาวเรือง	ตลิ่งชัน	ตะกุด	นาโง	หนองโน	หนองปลาไหล	หนองยาว
ปลาน้ำจืด	๒	๑๑	๑๐	๙	๑	๕	๓๑	๙	๓

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครั้วเรื่อนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครั้วเรื่อน และประชากร

ที่	ตำบล	ครั้วเรื่อน ทั้งหมด	ครั้วเรื่อน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	ปากเพรียว	๒๙,๕๐๘	๑๐๕	๒๗๗๒	๒๘๔๐๙	๕๖๑๘๑
๒	กุดนกเปล้า	๒,๙๕๐	๒๔๕	๓๐๔๑	๓๒๓๖	๖๒๗๗
๓	ตะกุด	๒,๔๗๓	๒๖	๒๓๕๔	๒๕๔๒	๔๘๙๖
๔	ดาวเรือง	๒,๔๑๘	๙๐	๑,๙๘๓	๒,๓๒๗	๔,๓๑๐
๕	นาโง่ง	๑,๐๖๘	๔๑	๗๖๕	๙๐๒	๑,๖๖๗
๖	โคกสว่าง	๒,๙๘๑	๒๐๔	๒,๙๒๔	๓,๒๑๗	๖,๑๔๑
๗	หนองโน	๑,๕๑๗	๒๒๙	๑,๗๒๒	๑,๘๕๒	๓,๕๗๔
๘	หนองยาว	๓,๔๖๐	๒๗๖	๕,๘๖๓	๔,๑๓๒	๙,๙๙๕
๙	ปากข้าวสาร	๓,๕๖๘	๒๔	๔,๓๓๔	๓,๒๕๗	๗,๕๙๑
๑๐	หนองปลาไหล	๔,๖๔๔	๒๗๖	๖,๔๑๑	๔,๗๕๘	๑๑,๑๖๙
๑๑	ตลิ่งชัน	๒,๖๐๕	๙๖	๒,๒๓๕	๒,๒๙๘	๔,๕๓๓
รวม		๕๗,๑๙๒	๑,๖๑๒	๓๔,๔๐๔	๕๖,๙๓๐	๑๑๖,๓๓๔

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอเมืองสระบุรี,พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) หัวหน้าครั้วเรื่อนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครั้วเรื่อนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรื่อน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๖๗๑	๒๙.๖๑
๕๖ – ๖๕ ปี	๗๒๕	๓๑.๙๙
๔๖ – ๕๕ ปี	๔๘๔	๒๑.๓๖
๓๖ – ๔๕ ปี	๒๖๘	๑๑.๘๓
๒๖ – ๓๕ ปี	๑๐๕	๔.๖๓
๑๘ – ๒๕ ปี	๑๓	๐.๕๗
รวม	๒,๒๖๖	๑๐๐

ที่มา : https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/พ.ศ. ๒๕๖๙

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๕๒๑	๖๗.๑๒
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๗๔๕	๓๒.๘๘
รวม	๒,๒๖๖	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี,พ.ศ. ๒๕๖๙

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๘๙๙	๔๕.๑๑
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓๙๖	๑๙.๘๗
เช่า	๖๙๘	๓๕.๐๒
รวม		

ที่มา : https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/พ.ศ. ๒๕๖๙

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๘๘๖	๐	๐	๑๕	๘๙๙

ที่มา : https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/พ.ศ. ๒๕๖๙

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย ๕๑,๗๘๑ บาท/ครัวเรือน

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

หนี้สินในภาคการเกษตรเฉลี่ย ๔๙,๘๙๗ บาท/ครัวเรือน

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ศาสนา	เพศชาย		เพศหญิง		LGBTQI+		รวม	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
พุทธ	๒๒,๙๐๕	๔๘.๕๔	๒๔,๑๒๕	๕๑.๑๓	๒๐	๐.๐๔	๔๗,๐๕๐	๙๙.๗๑
คริสต์	๓๐	๐.๐๖	๒๔	๐.๐๕	๐	๐.๐๐	๕๔	๐.๑๑
อิสลาม	๔๒	๐.๐๙	๓๖	๐.๐๘	๐	๐.๐๐	๗๘	๐.๐๗
ซิกข์	๐	๐.๐๐	๑	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๑	๐.๐๐
อื่นๆ	๒	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๒	๐.๐๐
รวม	๒๒,๙๗๙	๔๘.๗๐	๒๔,๑๘๖	๕๑.๒๖	๒๐	๐.๐๔	๔๗,๑๘๕	๑๐๐.๐๐

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

- ประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ (ข้าวต้มลูกโยน)

เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของพุทธศาสนิกชนท้องถิ่น (อำเภอเมืองสระบุรี) ที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยถือเอาวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ โดยมีความเชื่อกันว่าเป็นตำนานในพระพุทธศาสนาที่กล่าวถึงการที่พระพุทธเจ้าเสด็จขึ้นไปแสดงพระอภิธรรมโปรดพุทธมารดาให้สำเร็จมรรคผลนิพาน ครั้นถึงวันปวารณาคือวันเพ็ญเดือน ๑๑ พระพุทธองค์ทรงเสด็จกลับสู่โลกมนุษย์ โดยที่การเสด็จลงจากชาวโลกครานั้น มนุษย์ เทวดา และสัตว์นรกต่างมองเห็นกายของกันและกัน เป็นวันสงบรมเย็นของโลกทั้ง ๓ จึงเรียกว่า "วันพระเจ้าเปิดโลก" พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมโปรดเทวดา และมนุษย์ ให้ได้บรรลุมรรคผลนับไม่ถ้วน ประชาชนได้ทำบุญตักบาตรด้วยข้าวต้มลูกโยนจนเป็นประเพณีตราบเท่าทุกวันนี้ ซึ่งเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นของท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล จึงได้กำหนดให้มีการจัดประเพณีทำบุญตักบาตรข้าวต้มลูกโยน ในช่วงวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ณ บริเวณวัดพระพุทธฉาย

- ประเพณีแห่เสลี่ยงเทียนเวียนเทียนวันมาฆบูชาไหว้พระพุทธรูป

งานเวียนเทียนวันมาฆะ ไหว้พระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี จัดขึ้นทุกประจำปี เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามให้คงอยู่ต่อไป รูปแบบโบราณย้อนยุคประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นการย้อนรำลึกถึงบรรยากาศในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ที่ทรงโปรดให้มีการเวียนเทียน เนื่องในวันมาฆบูชา ในคราวเสด็จนมัสการพระพุทธรูป เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๐๓ อีกทั้งประกอบด้วยกิจกรรมการสวดมนต์หมู่สรรเสริญพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ การประกวดเสลี่ยงเทียน การประกวดขบวนแห่เสลี่ยงเทียน การแสดงตนเป็นพุทธมามะกะ การแสดงธรรมเทศนา และประกอบพิธี เวียนเทียนรอบเขาพระพุทธรูป

- ประเพณีตักบาตรข้าวหลามจี

บุญประเพณีตักบาตรข้าวหลามจี เป็นบุญประเพณีของพุทธศาสนิกชนชุมชนไทย-ยวนหรือโยนก นครเดิม ต.หนองโน อ.เมือง จ.สระบุรี เพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่แม่โพสพ ให้ช่วยคุ้มครองดูแลข้าวเปลือกในยุ้งฉางข้าวของตน มิให้สิ่งอื่นใดมารบกวน รวมทั้งเพื่อเป็นการแสดงออกถึงความสามัคคีของชุมชนในท้องถิ่น โดยจัดขึ้นในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ เดือนยี่ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๒) ของทุกๆ ปี ณ ลานอเนกประสงค์หน้าที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโน

๑.๒ องค์การและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)
ปากเพรียว	๑	๑๑	๐	๐	๐	๐	๘	๖๐	๑๑	๓๒,๘๖๔
ดาวเรือง	๐	๐	๑	๑๓	๐	๐	๓	๓๐	๒	๗,๐๙๖
นาโง	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๖๖๙
โคกสว่าง	๑	๒๑	๑	๑๖	๐	๐	๑	๑๐	๑	๓๖
หนองโน	๐	๐	๑	๒๓	๑	๒๐	๒	๒๕	๑	๘๐
หนองยาว	๑	๕๒	๑	๑๐	๐	๐	๕	๕๐	๑	๘๘

ตารางที่ ๑๙ (ต่อ)

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)
ปากข้าวสาร	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๒	๔๐	๐	๐
หนองปลาไหล	๐	๐	๐	๐	๑	๒๕	๒	๔๐	๑	๓๙
กุดนกกเปล้า	๑	๑๙	๐	๐	๐	๐	๒	๒๐	๑	๑๐๒
ตลิ่งชัน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๕	๖๒๓
ตะกุด	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๒	๑๘	๑	๓๔
รวม	๔	๑๐๓	๔	๖๒	๒	๔๕	๒๗	๒๙๓	๒๕	๔๑,๖๓๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๓๐
เครื่องดื่ม	๔๑
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๒๒
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๑๑๒
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๕๙
รวม	๔๖๔

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวน สมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
เชิงเขา ๑		ปากเพรียว	๑๐
เชิงเขา ๒		ปากเพรียว	๑๐
โคกหนองนาพืชสมุนไพร		ปากเพรียว	๑๐
หมูเส้นกรอบ น่องกูกไก่		ปากเพรียว	๑๐
เป็นชีโยย่า		ปากเพรียว	๑๐
น้ำเห็ดสามอย่างโช.มช		ปากเพรียว	๑๐
เกษตรกรปากเพรียว		ปากเพรียว	๑๐
กลุ่มแม่บ้านสระบุรี		ปากเพรียว	๑๐

ตารางที่ ๒๑ (ต่อ)

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
ผลิตภัณฑ์สมุนไพรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่ง	๙	โคกสว่าง	๑๐
ประดิษฐ์ดอกไม้และของชำร่วยบ้านโคกสะอาด	๑	หนองยาว	๑๐
ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหนองยาว	๓	หนองยาว	๑๐
ผู้ผลิตน้ำประปาวัดหนองเขื่อนช้าง	๔	หนองยาว	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองเขื่อนช้าง	๔	หนองยาว	๑๐
หัตถ์ทำ	๗	หนองยาว	๑๐
บ้านสวนเกษตรเพียรพฤษา	๒	ดาวเรือง	๑๐
ขนมเทียนแก้วบ้านป่าสัก	๔	ดาวเรือง	๑๐
แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรดาวเรือง	๖	ดาวเรือง	๑๐
ทุ่งเกษตร	๕	กุดนกงิ้ว	๑๐
กลุ่มเพาะเห็ดตำบลกุดนกงิ้ว ๕๓	๕	กุดนกงิ้ว	๑๐
แปรรูปผลิตภัณฑ์ตำบลตะกุด	๔	ตะกุด	๗
คนทำเกษตรพอเพียง	๖	ตะกุด	๑๑
ชัยรุ่งเรืองฟาร์ม	๒	หนองปลาไหล	๗
กลุ่มทำไม้กวาดดอกหญ้าตำบลหนองปลาไหล	๕	หนองปลาไหล	๑๓
ปากข้าวสารเกษตรพอเพียง	๑	ปากข้าวสาร	๑๐
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตครกหินบ้านเขาโปร่ง	๒	ปากข้าวสาร	๑๐
กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพตำบลหนองโน	๗	หนองโน	๑๐
กลุ่มแม่บ้านขนมหวาน หมู่ที่ ๙ ตำบลหนองโน	๙	หนองโน	๑๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดาวเรือง	วัดโตนด	๖	ดาวเรือง	๑๓
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองเขื่อนช้าง	๔๑	๔	หนองยาว	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองโน	๓๑	๙	หนองโน	๒๓
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่ง	๕๙	๙	โคกสว่าง	๑๖
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองปลาไหล	๖๘/๑	๕	หนองปลาไหล	๒๕
ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลโคกสว่าง	๓๒	๔	โคกสว่าง	๒๑
กลุ่มปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ	๗๓	-	ปากเปรี้ยว	๑๑
ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลหนองยาว	๕๘	๓	หนองยาว	๕๒
กลุ่มเพาะต้นอ่อนทานตะวัน	๗๒/๑	๕	กุดนกเปล้า	๑๙
ยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดเขาจำปา	-	-	หนองปลาไหล	๕๐
ยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดหนองโนเหนือ	-	-	หนองโน	๔๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ที่	ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
๑	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสระบุรี จำกัด	๗๙	๓	ถนนบายพาสเลี่ยงเมืองสระบุรี ต.ดาวเรือง	๗,๐๖๔	นายสุรศักดิ์ วาดเขียน
๒	ร้านสหกรณ์สระบุรี จำกัด	๑๑๒/๘	-	ถนนเทศบาล ๓ ต.ปากเปรี้ยว	๕๖	นายสมศักดิ์ มาลา
๓	สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสระบุรี จำกัด	๕๖	-	ถนนเทศบาล ๓ ต.ปากเปรี้ยว	๑,๓๙๕	นายสาโรจน์ ภูพัฒน์
๔	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสระบุรี จำกัด	๑๘	-	ถนนเทศบาล ๔ ต.ปากเปรี้ยว	๑,๒๘๖	นายอนันต์ กมลเนตร
๕	สหกรณ์เครดิตยูเนียนลุ่มแม่น้ำป่าสัก จำกัด	๓๒๕/๒๙	-	ถนนเทศบาล ๒ ต.ปากเปรี้ยว	๒๘๓	นายสิริภพ ทยานันท์
๖	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.สระบุรี จำกัด	๗๓	-	ถนนพหลโยธิน ต.ปากเปรี้ยว	๒๔,๐๕๘	น.ต. ฤทธิชัย วิทยาอุบลมณี
๗	สหกรณ์บริการสินค้าเพื่อสุขภาพสระบุรี จำกัด	๓๖	๖	ถนนมิตรภาพ ต.ตลิ่งชัน	๒๑	นายสมเกียรติ ประการสมุทร
๘	สหกรณ์ออมทรัพย์ในเครืออุตสาหกรรมสหัญพืช จำกัด	๔๙/๑	๑	ถนนพิจิตรณรงค์สงคราม ต.นาโฆง	๖๖๙	นางพัชรพร ศรีสุวรรณ
๙	สหกรณ์ออมทรัพย์ประปาเขต ๒ จำกัด	๕๒	๖	ถนนมิตรภาพ ต.ตลิ่งชัน	๔๖๙	นายภาณุวัฒน์ เพิ่มจิระพานิช
๑๐	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดสระบุรี จำกัด	-	-	บริเวณที่ทำการตำรวจภูธรจังหวัดสระบุรี ถ.พหลโยธิน ต.ปากเปรี้ยว	๑,๖๔๘	พล.ต.ต. ขยำนนท์ มีสติ
๑๑	สหกรณ์ออมทรัพย์ค่ายอดิศร จำกัด	-	-	แหล่งสมาคมนายทหารค่ายอดิศร ชั้น ๒ ถ.พหลโยธิน ต.ปากเปรี้ยว	๑,๕๒๖	พล.ต. รุ่งโรจน์ ฤกษ์เป่า
๑๒	สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานส่วนท้องถิ่นสระบุรี จำกัด	๗๘๒/๑๕	-	ถนนพิจิตรณรงค์สงคราม ต.ปากเปรี้ยว	๑,๖๖๗	ว่าที่ ร.ต. จารุวิทย์ สารเดช
๑๓	สหกรณ์การเกษตรเมืองสระบุรี จำกัด	๑๗๙	-	ถนนเทศบาล๔ ต.ปากเปรี้ยว	๗๓๖	นายสมบัติ ยะธาตุ

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ที่	ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
๑๔	สหกรณ์ออมทรัพย์ศูนย์ฝึก่อบรมตำรวจภูธรภาค ๑ จำกัด	๕	๒	ถนนพหลโยธิน ต.หนองยาว	๘๘	พ.ต.อ. สุวิทย์ ยอดรัก
๑๕	ร้านสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี จำกัด	๔๒๔	-	ถนนพหลโยธิน ต.ปากเพรียว	๑๔๑	นายวิเชียร ทวีสุข
๑๖	สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงศิรินทรีโล จำกัด	๖๙/๓	-	ข.๕ ถนนเทศบาล ต.ปากเพรียว	๖๘	นางจิรฐา ธารณ์พุฒพงศ์
๑๗	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองบัว จำกัด	๔/๑	๗	ต.ดลิ่งชัน	๒๓	นายสุพิช วรรณพัถ
๑๘	สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงดลิ่งชันเมืองใหม่ จำกัด	๑๓	๒	ข.วัดห้วยลี ถนนมิตรภาพ ต.ดลิ่งชัน	๘๐	นายไพรัตน์ อินทรจรร
๑๙	กลุ่มเกษตรกรทำนาตลิ่งชัน	๒๒	๕	ต.ดลิ่งชัน	๓๐	นางชุมพร เหล็กทอง
๒๐	กลุ่มเกษตรกรทำนาตะกุด	๑๓	๕	ต.ตะกุด	๓๔	นาย ชำนาญ กล้วยน้อย
๒๑	กลุ่มเกษตรกรทำนาดาวเรือง	๑/๑๒	๑	ต.ดาวเรือง	๓๒	นายสมชาย เสวตพันธ์
๒๒	กลุ่มเกษตรกรทำนาหนองโน	๘๑	๖	ต.หนองโน	๘๐	นางมาลี อุ่นทิ
๒๓	กลุ่มเกษตรกรทำนาหนองปลาไหล	๔๕	๑	ต.หนองปลาไหล	๓๙	นายคำ ด้วงอำไพ
๒๔	กลุ่มเกษตรกรทำนาโคกสว่าง	๓๒	๔	ต.โคกสว่าง	๓๖	นายองอาจ ด้วงคันธี
๒๕	กลุ่มเกษตรกรทำนาคุตนกเปล้า	๘๒/๑	๘	ต.คุตนกเปล้า	๑๐๒	นายวิเชียร ศิริกุล

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก.เครือข่าย	ศพช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
หนองยาว	๑	๒	๑	๑	-	-	-	-	-
หนองโน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โคกสว่าง	-	๑	-	-	๑	-	-	-	-
ปากข้าวสาร	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ดลิ่งชัน	-	๓	-	-	-	-	-	-	-
ตะกุด	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปากเพรียว	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หนองปลาไหล	-	๑	-	-	-	-	-	-	-
คุตนกเปล้า	-	-	๑	-	-	-	-	-	-
ดาวเรือง	-	๒	-	-	๑	-	-	-	-
นาโง	-	๑	-	-		-	-	-	-
รวม	๑	๑๐	๒	๑	๒	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ชลประทาน
หนองยาว		๒				๑๐			๑
หนองโน		๒		๒	๔	๑๑			
โคกสว่าง			๑	๖	๒	๑๑			
ปากข้าวสาร				๓	๑	๔			
ตลิ่งชัน			๑	๒	๑	๘			
ตะกุด				๒		๖			
ปากเพรียว					๑	๔			
หนองปลาไหล				๓	๒	๙			
กุดนกเปล้า	๑			๔	๓	๘	๑		
ดาวเรือง				๑	๒	๗			
นาโคง				๑		๓			
รวม	๑	๔	๒	๒๔	๑๖	๘๑	๑	๐	๑

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอเมืองสระบุรี มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอเมืองสระบุรี มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดเมืองสระบุรี

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - นามสกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
หนองโน	๒	นายบุญล้อม เต้าแก้ว	๑๖ หมู่ ๗ ตำบลหนองโน อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี	เศรษฐกิจพอเพียง
		นายจรัส อยู่สบาย	๒๑/๑ ตำบลหนองโน อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี	เศรษฐกิจพอเพียง
รวม	๒			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี ปี ๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเมืองสระบุรี	ศพก.หลัก	๓	หนองยาว
๒	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลหนองยาว	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๓	หนองยาว
๓	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลหนองยาว	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๓	หนองยาว
	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลกุดนกเปล้า (ศูนย์ขยาย)	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๘	กุดนกเปล้า
	ศูนย์เรียนรู้ไม้ผลตำบลดาวเรือง	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๗	ดาวเรือง
	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ตำบลดาวเรือง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๑	ดาวเรือง
	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลนาโฉง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๑	นาโฉง
	แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรฟาร์มไม้ตั้งใจ	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๗	โคกสว่าง
	ศูนย์เรียนรู้ด้านมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรสมเกียรติดีก่อรอย	ศูนย์เรียนรู้ด้านมาตรฐานการผลิตทางการเกษตร	๗	โคกสว่าง
	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์ตำบลตลิ่งชัน	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๓	ตลิ่งชัน
	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลตลิ่งชัน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๔	ตลิ่งชัน

ที่มา : <https://learningpoint.doae.go.th>, พ.ศ.๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๑ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๑	หนองยาว	แปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองยาว	ข้าว	๕๐	๑,๕๔๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี ปี ๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ข้าว

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[/] น้ำฝน [/]ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

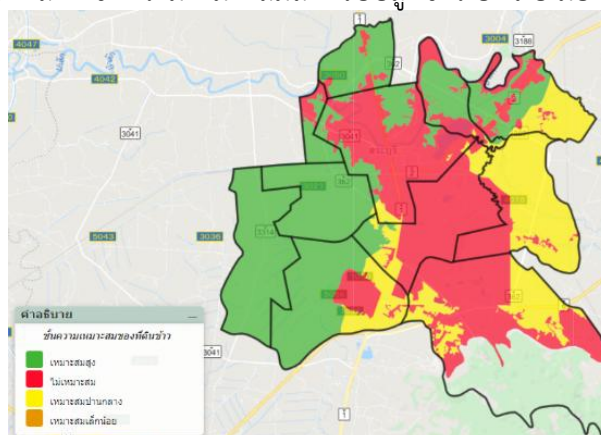
๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอ	๔๐,๙๖๒.๖๕	๒๑,๒๗๐.๙๙	๓.๗๔	๓๘,๗๒๗.๘๖	๑๐๐,๙๖๕.๒๔
ต.หนองโน	๑๐,๐๗๑.๙๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐,๐๗๑.๙๐
ต.หนองยาว	๘,๔๕๓.๑๕	๒,๔๖๑.๐๙	๐.๐๐	๒,๐๒๓.๗๔	๑๒,๙๓๗.๙๘
ต.โคกสว่าง	๗,๔๒๘.๖๐	๓๙.๘๒	๐.๐๐	๕.๔๒	๗,๔๗๓.๘๔
ต.กุดนกเปล้า	๐.๐๐	๘,๕๙๒.๒๕	๐.๐๐	๒,๖๒๗.๔๗	๑๑,๒๑๙.๗๒
ต.หนองปลาไหล	๐.๐๐	๕,๐๘๒.๐๕	๓.๗๔	๑๐,๕๐๙.๗๐	๑๕,๕๙๕.๕๔
ต.ดลิ่งชัน	๒,๙๒๑.๖๒	๒,๙๙๒.๘๕	๐.๐๐	๒,๑๖๗.๒๐	๘,๐๘๑.๖๗
ต.ดาวเรือง	๔,๑๘๓.๔๑	๐.๐๐	๐.๐๐	๕๕๕.๗๙	๔,๗๓๙.๒๐
ต.ปากข้าวสาร	๙๒๖.๖๒	๑๕๓๔.๘	๐.๐๐	๘,๓๑๘.๕๒	๑๐,๗๗๙.๘๔
ต.ปากเพรียว	๓,๐๔๗.๔๑	๔๒๑.๕๗	๐.๐๐	๑๐,๒๑๔.๙๐	๑๓,๖๘๓.๘๘
ต.นาโง่ง	๑,๓๘๑.๙๕	๐.๐๐	๐.๐๐	๖๑๕.๕๗	๑,๙๙๗.๕๒
ต.ตะกุด	๒,๕๔๗.๙๙	๑๔๖.๕๖	๐.๐๐	๑,๖๙๙.๖๕	๔,๓๙๔.๒๐
ต.หนองโน	๑๐,๐๗๑.๙๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐,๐๗๑.๙๐

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑-๒๕๖๓) พ.ศ. ๒๕๖๑

แผนที่แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอเมืองสระบุรี

ภาพที่ ๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอเมืองสระบุรี

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๓) พ.ศ. ๒๕๖๓)

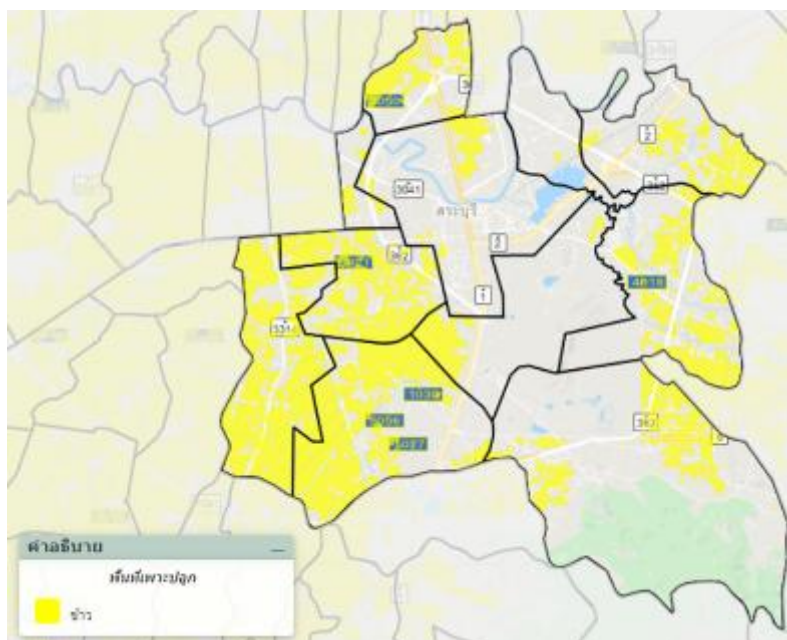
๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ปากเปรี้ยว	๕	๔๒.๖๙	๔๒.๖๙	๓๓.๓	๐.๗๘
ดาวเรือง	๔๕	๘๕๗.๗๕	๘๕๗.๗๕	๖๖๙.๐๕	๐.๗๘
นาโฆง	๑๒	๑๖๖.๒๕	๑๖๖.๒๕	๑๒๙.๖๘	๐.๗๘
โคกสว่าง	๑๗๐	๒,๔๖๒.๙๓	๒,๔๖๒.๙๓	๒๐๙๓.๔๙	๐.๘๕
หนองโน	๒๘๘	๔,๖๑๑.๖๓	๔,๖๑๑.๖๓	๓๖๘๙.๓	๐.๘
หนองยาว	๓๑๕	๕,๓๗๖.๐๙	๕,๓๗๖.๐๙	๔๗๓๐.๙๖	๐.๘๘
ปากข้าวสาร	๒๕	๓๗๘.๕๐	๓๗๘.๕๐	๒๖๔.๙๕	๐.๗
หนองปลาไหล	๑๘๓	๒,๓๗๔.๐๐	๒,๓๗๔.๐๐	๑๖๖๑.๘	๐.๗
กุดนกเปล้า	๒๑๗	๓,๐๘๕.๐๐	๓,๐๘๕.๐๐	๒๑๕๙.๕	๐.๗
ตลิ่งชัน	๘๖	๑,๓๓๓.๑๙	๑,๓๓๓.๑๙	๙๓๓.๒๓	๐.๗
ตะกุด	๑	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๗.๐๐	๐.๗
รวม	๑,๓๔๗.๐๐	๒๐,๖๙๘.๐๓	๒๐,๖๙๘.๐๓	๑๖,๓๗๒.๒๕	๐.๘๔

ที่มา : <http://farmer.doae.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเมืองสระบุรี

ภาพที่ ๙ แสดงพื้นที่ปลูกปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเมืองสระบุรี

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑-๒๕๖๓) พ.ศ. ๒๕๖๙)

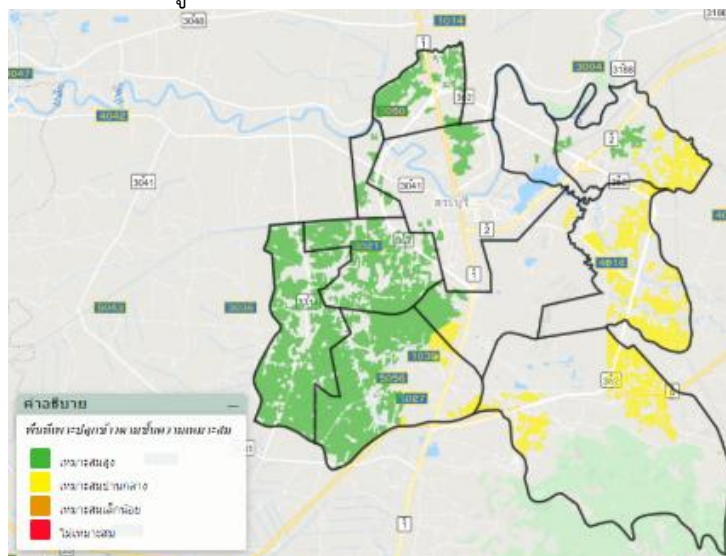
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
รวมอำเภอเมืองสระบุรี	๒๒,๓๘๔.๗๐	๘,๘๒๗.๘๐	๓.๗๔	๙.๓๔	๓๑,๒๒๕.๕๘
ต.หนองโน	๗,๑๘๕.๑๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๗,๑๘๕.๑๐
ต.หนองยาว	๖,๒๘๑.๕๓	๕๕๗.๒๘	๐.๐๐	๐.๐๐	๖,๘๓๘.๘๑
ต.โคกสว่าง	๔,๓๙๕.๒๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๔,๓๙๕.๒๐
ต.กุดนงเปล้า	๐.๐๐	๓,๓๕๔.๖๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๓,๓๕๔.๖๗
ต.หนองปลาไหล	๐.๐๐	๓,๐๗๙.๖๖	๓.๗๔	๙.๓๔	๓,๐๙๒.๗๔
ต.ตลิ่งชัน	๔๗๘.๑๖	๑,๔๘๕.๑๓	๐.๐๐	๐.๐๐	๑,๙๖๓.๒๙
ต.ดาวเรือง	๑,๗๔๖.๕๙	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑,๗๔๖.๕๙
ต.ปากเพรียว	๙๗๐.๖๕	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๙๗๐.๖๕
ต.นาโง่ง	๓๕๖.๖๔	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๓๕๖.๖๔
ต.ตะกุด	๔๔.๑๙	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๔๔.๑๙
ต.ปากข้าวสาร	๙๒๖.๖๔	๓๕๑.๐๖	๐.๐๐	๐.๐๐	๑,๒๗๗.๗๐

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑-๒๕๖๓) พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสระบุรี

ภาพที่ ๑๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑-๒๕๖๓) พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) การใช้พันธุ์ดี

พันธุ์ข้าว เดิมเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวชนิดพันธุ์ข้าวไม่ไวแสง เช่น กข ๓๑ ชัยนาท ๑ สุพรรณบุรี ๑ ปทุมธานี ๑ กข ๔๑ กข ๔๗ รังสิต ๘๐ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และข้าวไวแสงพันธุ์อื่นๆ แต่ปัจจุบันพันธุ์ข้าวที่นิยมปลูกคือ กข ๗๙ กข ๘๕ พันธุ์ปทุมธานี ๑ รังสิต ๘๐ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕

๒) การเตรียมดิน

ในปัจจุบันเกษตรกรได้เปลี่ยนการเตรียมดินจากการไถตะไถแปร โดยการใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางหรือล้อตีนตะขาบ ทำการไถดิน หลังจากนั้นจึงใช้รถไถเดินตามทำการตีคลุก เพื่อทำเทือกสำหรับปลูกข้าวในลำดับต่อไป

๓) การปลูก

- การหว่านข้าวแห้ง (หว่านสำรว) โดยเกษตรกรจะทำการไถตะไถแปร หลังจากนั้นทำการหว่านเมล็ดข้าว ลงไปในแปลงนาแล้วทำการคราดกลบ เพื่อป้องกันนกกินเมล็ดข้าว การปลูกข้าวด้วยวิธีนี้ ควรปลูกตั้งแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน ถึงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ของทุกปี

- การหว่านนํ้าตม เกษตรกรจะทำการปลูกในช่วงเดือน กรกฎาคม ถึงต้นเดือนสิงหาคม ส่วนใหญ่จะทำการปลูกในพื้นที่อาศัยน้ำฝนในลักษณะที่เป็นพื้นที่ลุ่มเมื่อฝนตกมีน้ำขัง เกษตรกรจะทำการเตรียมดินเหมือนกับการทำนาหว่านนํ้าตมในพื้นที่เขตชลประทาน

- การใช้เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว เกษตรกรหลายพื้นที่เริ่มให้ความสนใจ การใช้เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อต้องการลดการใช้เมล็ดพันธุ์ และปลูกข้าวได้รวดเร็ว ข้าวที่ปลูกขึ้นเป็นแถวเป็นแนวตามต้องการ มีการจัดการแปลงได้ง่าย ข้าวขึ้นเป็นแถวเหมือนนาทำให้แสงแดดส่องได้ทั่วถึง กำจัดแมลงศัตรูพืชได้ง่าย ประหยัดปุ๋ยและสารเคมีกว่าการทำนาหว่าน แต่เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าวมีข้อเสียตรงที่มีขนาดใหญ่ น้ำหนักมาก เคลื่อนย้ายเข้าพื้นที่ลำบาก การเตรียมแปลงนาต้องราบเรียบจึงจะสามารถระบายน้ำออกจากแปลงนาได้ดี

๔) ระบบการให้นํ้า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๐ อาศัยนํ้าระบบชลประทาน ร้อยละ ๕๐ อาศัยนํ้าฝนและบ่อกักเก็บนํ้า

๕) การดูแลรักษา

ระยะกล้า ข้าวอายุ ๑-๑๒ วัน หลังหว่านข้าว ไม่เกิน ๔ วัน ฉีดสารป้องกันวัชพืชชนิดคุมหญ้า กรณียกดำ หลังปักดำ ๑ วัน ปลอ่ยให้นํ้าเข้าที่ระดับ ๕ เซนติเมตร แล้วฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช

ระยะแตกกอ ข้าวอายุ ๒๕-๕๕ วัน ข้าวอายุ ๔๐ วัน ระบายน้ำออกปล่อยให้แห้ง ประมาณ ๕ วัน

ระยะข้าวตั้งท้อง ข้าวอายุ ๕๕-๘๕ วัน ระบายน้ำเข้าและรักษาระดับน้ำ ๕-๑๐ เซนติเมตร ระวังไม่ให้ข้าวขาดน้ำ

ระยะข้าวสุกแก่ ข้าวอายุ ๘๕-๑๑๕ วัน ข้าวอายุ ๙๕-๑๐๐ วันระบายน้ำออกให้แห้ง เพื่อเร่งให้ข้าวสุกแก่พร้อมกัน

๖) การใส่ปุ๋ย

ระยะกล้า ข้าวอายุ ๑-๑๒ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือตามค่าวิเคราะห์ดินเมื่อข้าวอายุ ๒๐ วัน รักษาระดับน้ำประมาณ ๕ เซนติเมตร

ระยะแตกกอ ข้าวอายุ ๒๕-๕๕ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

ระยะข้าวตั้งท้อง ข้าวอายุ ๕๕-๘๕ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๓ (หากสังเกตเห็นใบข้าวมีอาการขาดปุ๋ย) สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

๗) การเก็บเกี่ยว ทำการเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวอยู่ในระยะพลับพลึง ข้าวอายุประมาณ ๑๑๐-๑๑๕ วัน (๒๘-๓๐ วันหลังการออกรวง)

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวข้าวแล้วนำผลผลิตข้าวไปข้าวที่โรงสีหรือท่าข้าว โดยไม่มีการลดความชื้น ซึ่งความชื้นของเมล็ดข้าวในขณะเก็บเกี่ยวจะมีความชื้นประมาณ ๒๐-๒๕ เปอร์เซ็นต์

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ตรวจสอบแปลงนาหากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี กรณีพบแมลงศัตรูพืช เฉลี่ย ๕ - ๑๐ ตัวต่อต้น จึงใช้สารเคมีฉีดตามคำแนะนำในฉลาก หรือฉีดเชื้อราชีวเวอร์เรีย

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
นาปี					←		△	←	→		▽	→

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๙

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน	
	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง
ค่าเตรียมดิน	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
ค่าเมล็ดพันธุ์	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐
ค่าจ้างหว่านข้าว	๗๐	๗๐	๑๐๐	๑๐๐
ค่ายาคลุม/ฆ่าหญ้า	๒๘๐	๒๘๐	๒๘๐	๒๘๐
ค่าจ้างฉีดยาคลุม/ฆ่าหญ้า	๑๔๐	๑๔๐	๒๐๐	๒๐๐
ค่าปุ๋ยเคมี	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
ค่าจ้างใส่ปุ๋ย	๑๔๐	๑๔๐	๒๐๐	๒๐๐
ค่าฮอร์โมนกับยาฆ่าแมลง	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐
ค่าจ้างฉีดฮอร์โมนกับยาฆ่าแมลง	๗๐	๗๐	๑๐๐	๑๐๐
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๘๐๐	๑,๒๐๐	๕๐๐	๕๐๐
ค่าไฟฟ้าสูบน้ำ	๓๐๐	๓๐๐	๐	๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
ค่าขนส่ง	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
ผลผลิต (กก./ไร่)	๙๐๐	๗๕๐	๗๐๐	๕๐๐
รวมรายจ่าย (บาท)	๕,๑๕๐	๕,๔๐๐	๔,๗๓๐	๔,๕๓๐
รวมรายได้ (บาท)	๕,๕๐๐	๕,๕๐๐	๗,๐๐๐	๖,๐๐๐
กำไรสุทธิ (บาท)	๓๕๐	๑๐๐	๑,๒๗๐	๑,๔๗๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๘

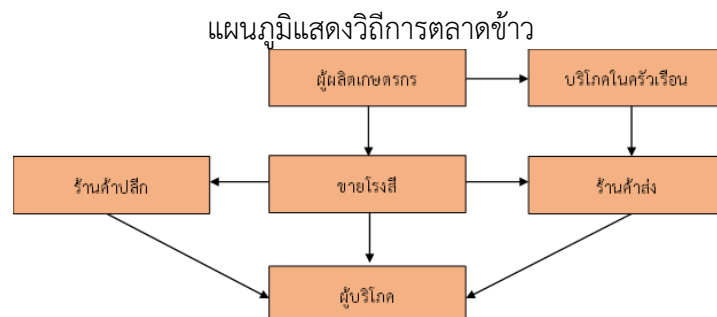
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด

วิธีการตลาด ภายใต้ขอบเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี มีข้อมูลเกี่ยวกับโรงงานหรือจุดรับซื้อผลผลิตของพืชเป้าหมาย ทั้งของของผู้ประกอบการเอกชน สหกรณ์ กลุ่มรวบรวม เช่น โรงสีข้าว (สินค้าข้าว) ข้อมูลที่สำรวจรวบรวมได้แก่ จำนวนโรงงาน กำลังการผลิตที่สามารถรองรับผลผลิตพืช แบ่งตามการใช้ประโยชน์เป็น

- ใช้บริโภคในครัวเรือน ๒,๕๙๑ ตัน
- ใช้ทำพันธุ์ ๕,๑๘๓ ตัน
- ส่งเข้าโรงงาน ๑๘,๑๔๒ ตัน ฯลฯ

รวมปริมาณความต้องการผลผลิต (Demand) ๒๕,๙๑๖ ตัน

ภาพที่ ๑๒ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิตอำเภอเมืองสระบุรี มีแหล่งรับซื้อผลผลิต รวม ๑ แห่ง ได้แก่ ตลาดกลางสันมะค่า ตำบลหนองโน อำเภอเมืองสระบุรี

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๒ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๓๐ ราย

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๓	หนองยาว	ข้าว	ลดต้นทุน
๒	๓	หนองยาว	ข้าว	เพิ่มผลผลิต

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี ปี ๒๕๖๘

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก) อำเภอเมืองสระบุรี
แปลงใหญ่	๑	แปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองยาว

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อำเภอเมืองสระบุรี

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	พื้นที่ปลูกข้าวส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนและแหล่งน้ำธรรมชาติ บางพื้นที่ดินเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมีต่อเนื่อง	ระบบชลประทานยังไม่ครอบคลุมทุกแปลง การจัดการน้ำในแปลงยังไม่แม่นยำ	พื้นที่บางส่วนยังไม่มี การจัดโซนนิ่งการผลิตตามศักยภาพพื้นที่
	ปัญหา Pain point	ความเสี่ยงภัยแล้ง/น้ำท่วม ดินขาดอินทรีย์วัตถุ ต้นทุนปรับปรุงดินสูง	การบริหารจัดการน้ำไม่มีข้อมูลสนับสนุนแบบเรียลไทม์ ทำให้ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ	ผลผลิตไม่สามารถสร้างอัตลักษณ์พื้นที่ (Area-based branding)
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	วิเคราะห์ดินรายแปลง ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพเพื่อฟื้นฟูดิน	ส่งเสริมการจัดการน้ำ และใช้ข้อมูลพยากรณ์อากาศสนับสนุนการตัดสินใจ	จัดทำฐานข้อมูลศักยภาพพื้นที่ วางแผนโซนนิ่งการผลิต และพัฒนาอัตลักษณ์ข้าวพื้นที่เมืองสระบุรี
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรส่วนใหญ่สูงอายุ และเป็นเกษตรกรรายย่อย ใช้ประสบการณ์ดั้งเดิมในการวางแผนการผลิต	การรวมกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง การบริหารจัดการต้นทุนยังไม่เป็นระบบ	การจำหน่ายส่วนใหญ่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ขาดอำนาจต่อรอง
	ปัญหา Pain point	ขาดทักษะด้านการบริหารจัดการข้อมูลต้นทุนและเทคโนโลยีดิจิทัล	การถ่ายทอดเทคโนโลยีไม่ต่อเนื่อง ขาดแกนนำเกษตรกรรุ่นใหม่	เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาหรือเข้าถึงตลาดโดยตรง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ (Smart Farmer) ส่งเสริมการบันทึกต้นทุนรายแปลงผ่านแอปหรือสมุดบัญชีฟาร์ม	สร้างเครือข่ายกลุ่มผู้ผลิตข้าว และอบรมผู้นำกลุ่มด้านการจัดการธุรกิจเกษตร	ส่งเสริมการรวมกลุ่มจำหน่าย สร้างแบรนด์ และใช้ช่องทางออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ใช้พันธุ์ข้าวทั่วไปตามความเคยชิน การใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลัก ต้นทุนการผลิตสูง	ผลผลิตเฉลี่ยของเกษตรกรส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง คุณภาพยังไม่สม่ำเสมอ	จำหน่ายข้าวเปลือกเป็นหลัก ยังไม่มีการแปรรูปหรือสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างเป็นระบบ

	ปัญหา Pain point	ต้นทุนปัจจัยการผลิตสูง	ขาดมาตรฐานรับรอง เช่น GAP บางส่วนยังเผด็จหลังเก็บเกี่ยว	รายได้ต่ำ ขาดการสร้างมูลค่าเพิ่มและขาดการพัฒนาตราสินค้า ราคาผลผลิตผันผวน
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมเมล็ดพันธุ์คุณภาพผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพเพื่อลดต้นทุน และใช้น้ำหมักย่อยสลายต่อซึ่งลดการเผา	พัฒนาการผลิตตามมาตรฐาน GAP และใช้ระบบติดตามต้นทุนการผลิต	ส่งเสริมการแปรรูปขั้นต้น (ข้าวสารบรรจุถุง) พัฒนาบรรจุภัณฑ์และสร้างแบรนด์

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการผลิตและใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพและน้ำหมักย่อยสลายต่อซังเพื่อลดต้นทุนการผลิตและลดการเผาในพื้นที่การเกษตร อำเภอเมืองสระบุรี
๒. ชื่อแผนงาน	เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม
๓. แนวทางการพัฒนา	เกิดระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชนและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ได้รับการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
๔. หลักการและเหตุผล	ปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอเมืองสระบุรี ประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง โดยเฉพาะต้นทุนปุ๋ยเคมีที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อรายได้สุทธิของเกษตรกร ขณะเดียวกันยังพบปัญหาการเผาต่อซังหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ ฝุ่นละออง PM๒.๕ และการสูญเสียอินทรีย์วัตถุในดิน สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี เห็นควรส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตและใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร รวมทั้งผลิตน้ำหมักย่อยสลายต่อซังเพื่อใช้ทดแทนหรือเสริมการใช้ปุ๋ยเคมี และลดการเผาในแปลงนา ดังนั้น จึงจัดทำโครงการจัดซื้อถังหมักชีวภาพ เพื่อเป็นอุปกรณ์กลางในการเรียนรู้สาธิต และขยายผลสู่เกษตรกรในชุมชน อันจะนำไปสู่การลดต้นทุนการผลิต การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถผลิตและใช้ปุ๋ยชีวภาพทดแทนหรือเสริมปุ๋ยเคมีลดต้นทุนการผลิตข้าว ๒. เพื่อรณรงค์และลดการเผาต่อซังในพื้นที่การเกษตร โดยส่งเสริมการใช้สารชีวภาพย่อยสลาย
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมอบรม/สาธิต ไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย ๒. ผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ลิตร/ปี ๓. พื้นที่ลดการเผาต่อซัง ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ไร่
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่การเกษตรในเขตอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
๘. กิจกรรมหลัก	๑. จัดซื้อและติดตั้งถังหมักชีวภาพพร้อมอุปกรณ์ ๒. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพและน้ำหมักย่อยสลายต่อซัง ๓. สาธิตการใช้ในแปลงเรียนรู้ของ ศพก. ๔. ติดตามประเมินผลการนำไปใช้ในแปลงเกษตรกร

	๕. สรุปผลและขยายผลสู่เครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี / สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสระบุรี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๗๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๗๑
๑๑. งบประมาณ	๕๐,๐๐๐ บาท (งบพัฒนาจังหวัด/งบ อบต./)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. มีการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพและน้ำหมักย่อยสลายต่อซังอย่างต่อเนื่อง ๒. มีเกษตรกรผ่านการอบรมและนำความรู้ไปใช้
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เชิงปริมาณ ๑. เกษตรกรลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมีได้จริง ๒. ลดพื้นที่การเผาต่อซังในชุมชน เชิงคุณภาพ ๑. ดินมีอินทรีย์วัตถุเพิ่มขึ้นและมีความอุดมสมบูรณ์ดีขึ้น ๒. เกษตรกรมีความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการส่งเสริมการผลิตและใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพและน้ำหมักย่อยสลายต่อซัง เพื่อลดต้นทุนการผลิตและลดการเผาในพื้นที่การเกษตร อำเภอเมืองสระบุรี	๑. งบประมาณจัดซื้อถังหมัก ๒. วัสดุอุปกรณ์การผลิตน้ำหมัก ๓. วิทยากร/เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ๔. แปลงสาธิต ๕. กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย	๑. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สำหรับผลิตหมักชีวภาพ ๒. อบรมให้ความรู้การผลิตปุ๋ยน้ำหมักและน้ำหมักย่อยสลายต่อซัง ๓. สาธิตการใช้งานในแปลงเรียนรู้ ๔. ติดตามประเมินผลและเก็บข้อมูลต้นทุนการผลิต ๕. ขยายผลสู่เกษตรกรเครือข่าย	๑. มีการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพและน้ำหมักย่อยสลายต่อซังอย่างต่อเนื่อง ๒. มีเกษตรกรผ่านการอบรมและนำความรู้ไปใช้	๑. เกษตรกรลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมีได้จริง ๒. ลดพื้นที่การเผาต่อซังในชุมชน	๑. เกิดระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๒. ลดปัญหาฝุ่นควัน/PM๒.๕ จากการเผา ๓. ดินมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ๔. เกษตรกรมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน	งบพัฒนาจังหวัด/งบอบต./งบกรมส่งเสริมการเกษตร	พ.ศ. ๒๕๗๐- ๒๕๗๓

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (๒๕๖๙). ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง. สืบค้นจาก <http://farmer.doae.go.th/index/index/๑>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (๒๕๖๙). Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand). สืบค้นจาก <http://www.aiu.doae.go.th/>
- คณะกรรมการบริหารงานอำเภอเมืองสระบุรี. (๒๕๖๙). แผนพัฒนาอำเภอ ๕ ปี(พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี.
- แผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี (พ.ศ. ๒๕๖๖- ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ (๒๕๖๙). สืบค้นจาก https://www.saraburi.go.th/web2/files/com_news_devpro/2025-11_6ae4b040e62326b.pdf
- ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online). (๒๕๖๙). สืบค้นจาก <https://agri-map-online.moac.go.th/>
- ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคกลาง กรมชลประทาน. (๒๕๖๙). สืบค้นจาก <http://hydro-๕.rid.go.th/>
- ศูนย์ภูมิอากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา. (๒๕๖๙). การสรุปลักษณะภูมิอากาศรายปี พ.ศ. ๒๕๖๕. สืบค้นจาก <http://climate.tmd.go.th/content/category/๑๗>
- แผนที่เส้นทางคมนาคม. (๒๕๖๙). สืบค้นจาก www.google.com/maps/place/อำเภอเมืองสระบุรี
- กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๖๙). แผนที่ความลาดชันจังหวัดสระบุรี. สืบค้นจาก www.lds-service.org/services/fileproject/เขต%๒๐๑/จังหวัดสระบุรี_SRI/แผนที่/แผนที่SC_SRI_A๐/_SRI_A๐.jpg
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสระบุรี.(๒๕๖๙). ข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๖๘.